

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на Република
Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.

Петок, 8 мај 1992
Скопје
Број 29 Год. XLVIII

Аконтацијата за 1992 година изне-
сува 12.000 денари. Овој број чини 300
денари. Жиро сметка 40100-603-12498

554.

Врз основа на член 45 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 38/90) и делот II, точка 1 од Програмата за заштита на социјално загрозеното население во 1992 година („Службен весник на Република Македонија“, бр. 18/92), Владата на Република Македонија, донесе

ОДЛУКА ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВА- РУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА НАДОМЕСТОК ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИОТ СТАНДАРД НА ГРАЃАНИТЕ ДО ВИСИНА НА СОЦИЈАЛ- НО ЗАШТИТНОТО НИВО

Член 1

Со оваа одлука се утврдуваат поблиски критериуми и мерила, начин и постапка за остварување на правото на надоместок за заштита на животниот стандард на граѓаните до висина на социјално заштитното ниво, како и приходите врз основа на кои се утврдува материјалната состојба на домаќинството.

Член 2

Висината на социјално заштитното ниво, согласно оваа одлука, изнесува и тоа:

– 15% од просечниот месечен чист личен доход по работник во стопанството на Републиката пресметан за претходното тримесечие по член на домаќинството за повеќечлени домаќинства за сите граѓани во Републиката;

– 25% од просечниот месечен чист личен доход по работник во стопанството на Републиката пресметан за претходното тримесечие за едночлените домаќинства.

Просечниот месечен чист личен доход по работник во стопанството на Републиката и висината на социјално заштитното ниво од став 1 на овој член за тримесечијата јануари-март, април-јуни, јули-септември и октомври-декември, го пресметува и објавува Министерството за труд и социјална политика најкасно 20 дена по истекот на тримесечието.

Член 3

Износот на надоместокот до висина на социјално заштитното ниво утврден согласно член 2, став 1, алинеја 1 од оваа одлука, за домаќинството се исплатува најмногу до 75% од нивото на просечниот месечен чист личен доход по работник во стопанството на Републиката пресметан за претходното тримесечје.

Надоместокот од став 1 на овој член се исплатува најмногу за 5 члена на домаќинството.

Член 4

Членовите на домаќинството, согласно оваа одлука се: брачниот односно вонбрачниот другар, деца (родени во брак, вонбрачни и деца без родители и родителска грижа земени на издржување), татко, мајка, очув, макеа, брат и сестра кои живеат во заедница и заеднички стопанисуваат и трошат.

Како член на домаќинството се смета и брачниот другар кој се наоѓа на работа во друго место или на привремена работа во странство.

Како членови на домаќинство, согласно став 1 на овој член, не се сметаат лицата кои се на отслужување односно дослужување на воениот рок или на издржување на казна затвор подолго од 30 дена, лицата кои се сместени во други семејства или во организации за социјална заштита, во интернати за воспитување и образование на децата и младината со пречки во физичкиот или психичкиот развој, како и учениците во насоченото образование и студентите кои имаат обезбедено бесплатно сместување и исхрана во училиштата и домовите.

Член 5

Право на надоместок до висина на социјално заштитното ниво остварува домаќинството по член или вкупни месечни приходи се помали од висината на социјално заштитното ниво утврдено во членот 2 на оваа одлука.

Член 6

Износот на надоместокот до висина на социјално заштитното ниво за домаќинството се утврдува тримесечно како разлика помеѓу вкупните просечни месечни приходи на сите членови на домаќинството по сите основи и висината на социјално заштитното ниво на сите членови на домаќинството утврдена со оваа одлука.

Исплатата на надоместокот до висината на социјално заштитното ниво утврден согласно ставот 1 на овој член се врши месечно во паричен износ.

Доколку надоместокот од став 1 на овој член е помал од 5% од висината на социјално заштитното ниво за член на домаќинството, истиот не се исплатува.

Член 7

Како приходи врз основа на кои се утврдува материјалната состојба на домаќинството за остварување на право на социјално заштитното ниво, според оваа одлука, се сметаат приходите кои ги остваруваат сите членови на домаќинството во претходното тримесечје и тоа по основ на:

1. Работен однос-чистиот личен доход, надоместоките на личен доход и другите примања по основа на работен однос.

2. Пензиското и инвалидското осигурување - старосна пензија, инвалидска, семејна, странска пензија и сл.

3. Привремена невработеност - парични надоместоци, односно парични помошти за време на привремена невработеност.

4. Детски додаток.

5. Ослободување од плаќање на трошоците во организациите за предучилишно образование и воспитување.

6. Примања по основа на социјална заштита (постојани парични помошти и еднократни парични помошти).

7. Примања по основа на боречко-инвалидска заштита, помошти на семејствата чиј хранител се наоѓа на

за должителна воена служба и цивилните инвалидини;
8. Субвенционирање на станарините, односно трошоците за домување и др.

9. Приходи по основа на имот и имотни права.

10. Приходи по основа на вршење земјоделска дејност

11. Приходи од вршење на дополнителна стопанска дејност со личен труд.

12. Приходи по основа на вршење професионална дејност.

13. Примања по основа на привремена работа во странство.

14. Алиментации, стипендии и други приходи согласно закон.

15. Дивиденди.

16. Други приходи.

За приходите од став 1 точки 1,2,3,4,5, 6,7,8,13,14,15 и 16 од овој член, подносителот на барањето доставува потврда, а до колку не остварува таков приход потпишува изјава при поднесувањето на барањето за остварување на правото на надоместокот.

За приходите од став 1 точки 9,10,11 и 12 од овој член подносителот на барањето доставува потврда од органот за приходи од подрачјето на општината, односно градот Скопје.

Приход од вршење на земјоделска дејност, согласно точка 10, став 1 на овој член, се смета катастарскиот приход утврден за претходната година и зголемен за порастот на личниот доход пресметан според ставот 2 на член 2 од оваа одлука, во однос на просечниот месечен чист личен доход по работник на стопанството во Републиката остварен во претходната година.

Порастот на личниот доход од став 4 на овој член го утврдува и објавува Министерството за труд и социјална политика.

Вкупниот просечен месечен приход по член на домаќинството се пресметува така што се собираат сите приходи на членовите на домаќинството остварени според основите во ставот 1 на овој член, пресметани за еден месец и збирот се дели со бројот на членовите на домаќинството.

Член 8

По исклучок од член 7 на оваа одлука како приходи на домаќинството не се сметаат паричните надоместоци за телесно оштетување стекнато во процесот на работа во земјата, паричен надоместок за туѓа нега и помош, паричен надоместок за згрижување на лица и паричен надоместок за домаќинството кое згрижува лица во положба од социјална потреба, награди и помошти во случај на елементарни непогоди.

Приходите на домаќинството утврдени согласно член 7 од оваа одлука се намалуваат за износот што членот на домаќинството по основа на Законот за односите на родителите и децата е должен да го плати за издржување на лице кое не е член на тоа домаќинство.

Член 9

Вкупните месечни приходи на домаќинството согласно членот 7 од оваа одлука, се утврдуваат врз основа на барање за остварување на правото на надоместок.

Приходот по член на домаќинство се утврдува на секои три месеци и претставува основица за остварување на правото на надоместокот на домаќинството до висината на социјално заштитното ниво.

Член 10

Правото на надоместок до висина на социјално заштитното ниво не може да го оствари домаќинството чии членови освен куќата или станот во кој живеат,

поседуваат друга семејна куќа или стан, викендичка, деловен простор, моторно возило, комбајн, трактор, обработливо земјиште со површина поголема од 5.000 м² (во ридско-планинските подрачја со површина поголема од 10.000 м²), како и домаќинствата чии членови вршат самостојна стопанска или професионална дејност.

Правото на надоместок не може да го оствари невработено лице кое уредно не се пријавува во подрачната единица на Републичкиот завод за вработување, согласно Законот за вработување или одбило понуда за вработување, преквалификација или стручно оспособување.

По исклучок од став 1 на овој член, право на надоместок може да оствари земјоделското домаќинство чии членови, спрема наодот на надлежниот центар за социјални работи, поради старост, инвалидност или болест не се во можност со обавувањето на земјоделската дејност да остварат приходи за обезбедување на социјално заштитното ниво.

Член 11

Барање за остварување на надоместокот, невработените лица поднесуваат до подрачната единица на Републичкиот завод за вработување, корисниците на пензии освен корисниците на минимална старосна или семејна пензија на земјоделците до подрачната единица на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, а сите други граѓани до надлежниот Центар за социјални работи.

Доколку домаќинството нема член кој е вработен, а има член корисник на пензија, освен корисник на минимална старосна или семејна пензија на земјоделците, правото на надоместок го остварува во подрачната единица на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување.

Доколку домаќинството нема член кој е вработен, ниту корисник на пензија, а има член кој е невработен и кој редовно се пријавува во подрачната единица на Републичкиот завод за вработување согласно Законот за вработување, правото на надоместок го остварува во подрачната единица на Републичкиот завод за вработување.

Другите домаќинствата правото на надоместок го остваруваат преку надлежниот центар за социјални работи.

Барањето од став 1 на овој член, институциите од став 1 на овој член, се должни во рок од 15 дена да го разгледаат и да донесат решение со кое се утврдува правото на надоместок и се определува еден член на домаќинството како носител на правото.

Подрачната единица на Републичкиот завод за вработување и на Фондот за пензиското и инвалидското осигурување доставуваат список на корисниците на надоместокот до надлежниот центар за социјална работа.

Центарот за социјална работа е должен да ги контролира корисниците на правото и до колку утврди двојно користење, да го спречи таквото користење.

Член 12

Институциите од став 1 на член 11, може да извршат непосреден увид заради утврдување на фактичката состојба и доколку утврдат дека барателот не се наоѓа во положба од социјална потреба, иако ги исполнува условите од член 7 и 10 од оваа одлука, не му

се признава правото на надоместок до социјално заштитното ниво.

Член 13

Правото на надоместокот утврдено според решението на став 5 на член 11 од оваа одлука се остварува од првиот ден на месецот во кој е поднесено барањето и се исплатува се додека домаќинството ги исполнува условите за остварување на тоа право.

Носителот на правото е должен да пријави промена која би влијаела врз остварувањето на правото на надоместокот наредниот ден од денот на настанатата промена.

Член 14

Домаќинството – корисник на надоместокот е должно до 15-ти во месецот по истекот на тримесечјето да достави до надлежниот Центар за социјални работи, подрачната единица на Републичкиот завод за вработување односно на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување податоци за приходите на домаќинството остварени во претходното тримесечје врз основа на кои се утврдува правото на надоместокот.

Домаќинството кое во утврдениот рок од ставот 1 на овој член не достави податоци за приходите, го губи правото на надоместокот, почнувајќи од тековниот месец.

Член 15

Во постапката за остварување на правото на надоместок согласно оваа одлука, се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка.

По жалбите изјавени против решенијата донесени во прв степен, решава за невработените директорот на Републичкиот завод за вработување, за корисниците на пензија, освен корисниците на минимална старосна или семејна пензија на земјоделците, директорот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, а за сите други граѓани Министерството за труд и социјална политика.

Член 16

Надлежниот центар за социјални работи, Републичкиот завод за вработување односно Фондот на пензиското и инвалидското осигурување е должен најдоцна до 30-ти во месецот да достави до Министерството за труд и социјална политика извештај за користењето на средствата за претходниот месец и барање за потребните средства за исплата на надоместокот за тековниот месец со вкупниот број на корисниците на кои надоместокот треба да се исплати.

Член 17

Министерството за труд и социјална политика врши контрола за наменско користење на средствата и до колку утврди ненаменско трошење на средствата, ќе даде налог за враќање на ненаменски користените средства,

Член 18

Надлежниот центар за социјални работи е должен да води единствена евиденција за корисниците кои оствариле право на надоместок кај институциите утврдени со оваа одлука.

Член 19

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од мај 1992 година.

Бр. 23-1250/1
25 април 1992 година
Скопје

Претседател на Владата,
д-р Никола Кљусев с.р.

555.

Врз основа на член 16 од Законот за експропријација („Службен весник на СРМ“, бр. 46/89 и 36/91), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 28.IV.1992 година, донесе

ОДЛУКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ОПШТ ИНТЕРЕС ЗА ИЗГРАДБА НА ВОДОСТОПАНСКИ ОБЈЕКТИ-ЗЕМЈЕН НАВОДНИТЕЛЕН КАНАЛ

I. Се утврдува дека е од општ интерес изградбата на водостопанскиот објект - земјен наводнителен канал на катастарските парцели означен во експропријациониот елаборат за изградба на земјениот наводнителен канал во катастарските општини Грдовци и Мијанци, Општина Кочани.

II. Експропријациониот елаборат за изградба на водостопанскиот објект - земјен наводнителен канал со податоци за катастарските парцели на кој ќе се гради наводнителниот канал, издадени од Републичката геодетска управа - Одделение за премер и катастар за општина Кочани е составен дел на оваа одлука.

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето на „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-2436/1
25 април 1992 година
Скопје

Претседател на Владата,
д-р Никола Кљусев, с.р.

556.

Врз основа на член 16 од Законот за експропријација („Службен весник на СРМ“, бр. 46/89 и 36/91), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 28.IV.1992 година, донесе

ОДЛУКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ОПШТ ИНТЕРЕС НА ЕКСПЛОАТАЦИЈАТА НА ЈАГЛЕН

I. Се утврдува дека е од општ интерес експлоатацијата на јаглен на катастарските парцели означени во списокот на парцели за површинскиот коп за експлоатација на јаглен во катастарските општини Шутово и Стрелци, Општина Кичево.

II. Списокот на катастарските парцели за површинскиот коп за експлоатација на јаглен издаден од Републичката геодетска управа - Одделение за премер и катастар на Општината Кичево е составен дел на оваа одлука.

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето на „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-1089/1
25 април 1992 година
Скопје

Претседател на Владата,
д-р Никола Кљусев, с.р.

557.

Врз основа на член 160 точка 16 од Законот за внатрешни работи-Пречистен текст („Службен весник на РМ“, број 37/80, 24/88 36/91 и 19/92), министерот за внатрешни работи донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ЦЕНИТЕ НА ОБРАСЦИТЕ ШТО СЕ УПОТРЕБУВААТ ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

I. Цените на обрасците што се употребуваат во Министерството за внатрешни работи, изнесуваат и тоа за:

1. Лична карта	150,00 денари
2. Возачка дозвола	200,00 денари
3. Дозвола за возач на трактор	200,00 денари
4. Возачка потврда	200,00 денари
5. Сообраќајна дозвола за регист. возило	200,00 денари
6. Сообраќајна дозвола за регист. возило земјоделски трактор	200,00 денари
7. Потврда за регистрација за регистрирано возило	200,00 денари
8. Потврда за привремена регистрација на возило	100,00 денари
9. Дозвола за поседување и носење на оружје	100,00 денари
10. Дозвола за поседување на оружје	100,00 денари
11. Тест за полагање на возачки испит	20,00 денари
12. Извод од матична книга на родени за употреба во странство	50,00 денари
13. Извод од матична книга на венчани за употреба во странство	50,00 денари
14. Извод од матична книга на умрени за употреба во странство	50,00 денари
15. Постојана пропусница за движење и задржување на аеродроми	100,00 денари
16. Привремена пропусница за движење и задржување на аеродромите	100,00 денари
17. Пропусница за премин на македонско-бугарска граница во малограничен сообраќај	150,00 денари
18. Привремена дозвола за движење и престој во граничен појас	100,00 денари
19. Постојана дозвола за движење и престој во граничен појас	100,00 денари
20. Привремена дозвола за движење и задржување на граничен премин	100,00 денари
21. Постојана дозвола за движење и задржување на граничен премин	100,00 денари
22. Образец-барање за пропусница во малограничен сообраќај	100,00 денари
23. Инструкторска дозвола	100,00 денари
24. Привремена дозвола за движење и престој надвор од граничен премин	100,00 денари

II. Усогласувањето на цените на обрасците наведени под точка I на ова решение ќе се врши во зависност од корекцијата на цените на производителите.

III. Со денот на влегувањето во сила на ова решение, престанува да важи Решението за цените на обрасците што се употребуваат во Министерството за внатрешни работи („Службен весник на РМ“, бр. 15/91).

IV. Ова решение влегува во сила наредниот ден по денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 121-13880/1
23 април 1992 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
д-р Љубомир Фрчковски с.р.

558.

Врз основа на член 160 став 1 од Законот за органите на управата („Сл. весник на СРМ“, бр. 40/90) и член 19 став 3, член 27-в и 29 од Законот за социјална заштита („Сл. весник на СРМ“, бр. 9/78, 43/78, 35/85, 17/91 и 38/91), министерот за труд и социјална политика донесува

ПРАВИЛНИК ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА ПАРИЧНИТЕ ПОМОШТИ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Член 1

Со овој правилник се утврдува висината на паричните помошти од социјална заштита.

Под парични помошти во смисла на став 1 од овој член се сметаат:

1. Постојана парична помош, која се обезбедува во вид на парична помош за:

- а) носителот на правото и
- б) додаток за членот на домаќинството неспособен за работа (соуживател на помошта).

2. Паричен надоместок за помош и нега од друго лице, и

3. Еднократна парична помош.

Член 2

Висината на постојаната парична помош се утврдува во износ од:

– 50% од загарантираниот личен доход за носителот на правото на постојана парична помош;

– 40% од износот на правото за носителот на постојаната парична помош, за додаток за членот на домаќинството неспособен за работа (соуживател на помошта).

Постојаната парична помош од членот 1 став 2 точка 1 од овој правилник може да ја оствари домаќинството најмногу до висината на износот на загарантираниот личен доход.

Член 3

Висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице се утврдува во износ од 35% од загарантираниот личен доход.

Член 4

Еднократна парична помош се утврдува во висина од:

– 10% а најмногу до 25% од загарантираниот личен доход за помош во задоволувањето на потребите на лицето или домаќинството кое се нашло во положба од социјална потреба,

– до загарантираниот личен доход во случај на елементарна непогода, епидемија, подолго лекување во здравствена организација или други вонредни околности за лицата и домаќинствата кои се нашле во положба од социјална потреба.

По исклучок од став 1 на овој член, еднократна парична помош може да се доделува во натура според потребите на лицето или домаќинството во положба од социјална потреба.

Член 5

За корисниците на паричните помошти од социјална заштита од овој правилник, Центарот за социјална работа води евиденција и месечно го известува Министерството за труд и социјална политика.

Член 6

Со влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат општите акти на Републичката и општинските самоуправни интересни заедници за социјална заштита со кои се уредуваат овие прашања.

Член 7

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1.02. 1992 година.

Број 12-2532

21 април 1992 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Илјаз Сабриу с.р.

559.

Врз основа на член 160 став 1 од Законот за органите на управата („Сл. весник на СРМ“, бр. 40/90) и член 27, 74-д и 74-ж од Законот за социјална заштита („Сл. весник на СРМ“ бр. 9/78, 43/78, 35/85, 17/91 и 38/91), министерот за труд и социјална политика донесува

ПРАВИЛНИК

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЦЕНИТЕ НА УСЛУГИТЕ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ ВО ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА, ОДНОСНО ВО ДРУГО СЕМЕЙСТВО КАКО И НА ИЗНОСОТ НА НАДОМЕСТОКОТ НА ТРОШОЦИТЕ ШТО ПАЌААТ НА ТОВАР НА КОРИСНИКОТ ЗГРИЖЕН ВО ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Член 1

Со овој правилник се утврдуваат цените на услуги за згрижување во организација за социјална заштита или во друго семејство, износот на надоместокот на трошоците што паѓаат на товар на корисникот згрижен во организација за социјална заштита, односно на товар на неговите роднини, кои според закон се должни за неговото издржување, како и начинот на остварување на ослободување за дел од трошоците за згрижување во организацијата за социјална заштита.

Член 2

Согласно програмите за работа на организациите за социјална заштита, поединечните цени на услугите за згрижување во организацијата за социјална заштита од 1.1.1992 година по корисник месечно изнесуваат:

Ред. број	Име на организацијата	Цена за корисник месечно
1.	Специјален завод – Демир Капија	10.179,00 ден.
2.	Дом за доенчиња и мали деца – Битола	11.855,00 ден.
	– за дете	4.961,00 ден.
	– за мајка	
3.	Завод за заштита и рехабилитација на деца и младинци – „Бања Банско“ – Струмица	10.177,00 ден.
4.	Завод за згрижување, воспитување и образование на деца и младинци „Милановиќ Ранка“ – Скопје	5.536,00 ден.
5.	РО Геронтолошки центар „13 Ноември“ – Скопје Оддел „Злокуќани“	6.218,00 ден.
6.	Дом за стари лица „Киро Крстевски – Платник“ – Прилеп	6.116,00 ден.
	– за подвижни	7.337,00 ден.
	– за неподвижни	
7.	Дом за стари лица „Суе Рајдер“ – Битола	6.095,00 ден.
	– за подвижни	7.337,00 ден.
	– за неподвижни	
8.	Дом за стари лица „Зафир Сајто“ – Куманово	6.164,00 ден.
	– за подвижни	7.337,00 ден.
	– за неподвижни	
9.	РО Детски дом „11 Октомври“ – Скопје	7.771,00 ден.
	– за деца без родителска грижа	
	– за деца со лесна попреченост во психофизичкиот развој	9.562,00 ден.

10.	РО за згрижување и воспитување на деца и младинци „25 Мај“ – Скопје	7.607,00 ден.
11.	Центар за професионална рехабилитација на младинци со оштетен слух „25 Мај“ – Скопје	3.531,00 ден.
12.	Завод за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ – Скопје	3.433,00 ден.
13.	Завод за рехабилитација на деца со оштетен слух „Кочо Рацин“ – Битола	3.859,00 ден.
14.	Завод за рехабилитација на деца и младинци – Скопје	
	– за сместување	4.041,00 ден.
	– за полудневен престој	1.875,00 ден.

Член 3

Со посебен акт по потреба се врши корекција на цените од членот 2 на овој правилник.

Организациите за социјална заштита од 1 до 10-ти во месецот, до Министерството за труд и социјална политика доставуваат пресметка за средствата и спецификација за направените трошоци за претходниот месец.

Член 4

Центарот за социјална работа кој решава за правото за сместување во организација за социјална заштита ги преиспитува условите за користење на правото на корисниците и тоа:

- за корисниците кои остваруваат приходи од имот и имотни права до крајот на месец мај секоја година, а
- за корисниците кои остваруваат месечни примања и приходи по истекот на секои три месеци од почетокот на користењето на правото.

Член 5

Корисниците на услугите како и нивните роднини кои според закон се должни да ги издржуваат, целосно се ослободуваат од плаќање на цената на услугата доколку остваруваат приходи по член на домаќинство во висина до 30% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година.

Член 6

Корисниците на услугите – лица со тешки и најтешки пречки во психичкиот развој, како и нивните роднини кои според закон се должни да ги издржуваат, се ослободуваат од плаќање на дел од износот на цената на услугата и тоа:

- 95% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 50% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;
- 90% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 50% до 70% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;
- 85% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 70% до 100% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година; и
- 80% ако остваруваат приходи по член на домаќинство над просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година.

Член 7

Корисниците на услугите – лица со умерени пречки во психичкиот развој и тешки телесни инвалиди, како и нивните роднини кои според закон се должни да ги издржуваат, може да бидат ослободени за дел од износот на цената на услугата и тоа:

– 90% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 50% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;

– 85% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 50% до 70% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;

– 80% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 70% до 100% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;

– 75% ако остваруваат приходи по член на домаќинство над просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година.

Член 8

Корисниците на услугите – малолетни лица без родителска грижа до 3 години и над три годишна возраст, малолетни лица со воспитно социјални проблеми, малолетни лица воспитно запустени, стари лица без семејна грижа згрижени во организација за социјална заштита, лица со физички недостатоци и умерени пречки во психичкиот развој упатени на оспособување надвор од местото на живеење, односно нивните роднини кои според закон се должни да ги издржуваат може да бидат ослободени за дел од износот на цената на услугата и тоа:

– 85% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина до 50% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;

– 80% ако остваруваат приходи по член на домаќинство во висина од 50% до 70% од просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година;

– 75% ако остварува приходи по член на домаќинство во висина на просечниот месечен чист личен доход во стопанството во Републиката остварен во претходната година;

– 70% ако остваруваат приходи по член на домаќинство над просечниот месечен чист личен доход во стопанството на Републиката остварен во претходната година.

Член 9

Надоместокот за згрижување на лица во положба од социјална потреба во друго или хранителско домаќинство се утврдува во износ од 50% од цената на услугата за згрижување во соодветна организација од социјална заштита.

Надоместокот за домаќинство кое згрижува лице во положба од социјална потреба изнесува 30% од загарантираниот личен доход.

Министерот за труд и социјална политика по потреба со посебен акт одобрува надоместок на дополнителните трошоци во домаќинството од став 2 на овој член, што се во функција на корисникот, по претходно прибавено мислење од Центарот за социјална работа.

Член 10

Ослободувањето на износот на надоместокот на трошоците за згрижување во организации за социјална заштита утврдени во членовите 6, 7 и 8 и надоместоците

утврдени во член 9 од овој правилник паѓаат на товар на Министерството за труд и социјална политика.

Член 11

Со влегувањето во сила на овој правилник престапуваат да важат општите акти на Републиката и општинските самоуправни интересни заедници за социјална заштита со кои се уредуваа овие прашања.

Член 12

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1.I.1992 година.

Број 12.2532
21.IV 1992 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика.
Илјаз Сабриу, с.р.

560.

Врз основа на член 74ж од Законот за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/91) и член 3 од Правилникот за утврдување на цените на услугите за згрижување во организациите за социјална заштита односно во друго семејство како и износот на надоместокот за трошоците што паѓаат на товар на корисникот згрижен во организација за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/92), министерот за труд и социјална политика, донесува

НАРЕДБА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЦЕНИТЕ НА УСЛУГИТЕ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ ВО ОРГАНИЗАЦИИТЕ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

I. Цените на услугите за згрижување во организациите за социјална заштита од 1 април 1992 година изнесуваат:

Ред број	Име на организацијата	Цена за корисник месечно
1.	Специјален завод – Демир Капија	18.322,00 ден.
2.	Дом за доенчиња и мали деца – Битола – за дете – за мајка	18.018,00 ден. 7.541,00 ден.
3.	Завод за заштита и рехабилитација на деца и младинци – „Бања Банско“ – Струмица . . .	18.310,00 ден.
4.	Завод за згрижување, воспитување и образование на деца и младинци „Милановиќ Ранка“ – Скопје	9.966,00 ден.
5.	РО Геронтолошки центар „13 Ноември“ – Скопје, оддел „Злокуќани“	11.189,00 ден.
6.	Дом за стари лица „Киро Крстевски – Платник“ – Прилеп – за подвижни – за неподвижни	11.008,00 ден. 13.207,00 ден.
7.	Дом за стари лица „Све Рајдер“ – Битола – за подвижни – за неподвижни	10.970,00 ден. 10.970,00 ден. 13.207,00 ден.

8.	Дом за стари лица „Зафир Сајто“ – Куманово	
	– за подвижни	11.095,00 ден.
	– за неподвижни	13.207,00 ден.
9.	РО Детски дом „11 Октомври“ – Скопје	
	– за деца без родителска грижа	13.990,00 ден.
	– за деца со лесна попреченост во психофизичкиот развој . .	17.211,00 ден.
10.	РО за згрижување и воспитување на деца и младинци „25 Мај“ – Скопје	13.691,00 ден.
11.	Центар за професионална рехабилитација на младинци со оштетен слух „25 Мај“ – Скопје	6.354,00 ден.
12.	Завод за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ – Скопје . .	6.180,00 ден.
13.	Завод за рехабилитација на деца со оштетен слух „Кочо Рацин“ Битола	6.945,00 ден.
14.	Завод за рехабилитација на деца и младинци – Скопје	
	– за сместување	7.275,00 ден.
	– за полудневен престој	3.375,00 ден.

II. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 12-2532

21 април 1992 година
Скопје

Министер,
за труд и социјална политика,
Илијаз Сабриу, с.р.

561.

Врз основа на член 44 став 6 од Законот за заштита и користење на земјоделското земјиште („Службен весник на СРМ“ бр. 7/86, 15/90 и 28/91) и член 165 од Законот за органите на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 40/90), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

РЕШЕНИЕ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА ЗГОЛЕМЕНАТА ВРЕДНОСТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

Висината на зголемената вредност на земјиштето што е резултат на вложување на општествени средства изразени во определен износ на средства, што при отуѓување неговите сопственик е должен да го уплати на сметката утврдена со член 47 од Законот за заштита и користење на земјоделското земјиште изнесува и тоа за:

- изградени системи за наводнување и одводнување – 15%;
- магистрални и други природни патишта – 10%;
- други случаи – 5%.

Процентите од став 1 на ова решение се пресметуваат на даночната основица на данокот на промет на земјоделско земјиште.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 03-2086/1

21 април 1992 година
Скопје

Министер
за земјоделство, шумарство и
водостопанство,
д-р Иван Ангелов с.р.

562.

Врз основа на член 70 став 1 точка 5 и член 100 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 26/92), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесува

ОДЛУКА ЗА ВИДОВИТЕ НА ДЕВИЗИ КОИ СЕ ПРЕДМЕТ НА КУПУВАЊЕ И ПРОДАВАЊЕ НА ДЕВИЗНИОТ ПАЗАР И НАЧИНОТ НА ИСКАЖУВАЊЕ НА КУРСЕВИТЕ НА ТИЕ ДЕВИЗИ

1. На девизниот пазар можат да се купуваат и продаваат следните видови на девизи:

1) Австралиски долар	(AUD)
2) Австриски шилинг	(ATS)
3) Канадски долар	(CAD)
4) Данска круна	(DKK)
5) Финска марка	(FIM)
6) Француски франк	(FRF)
7) Германска марка	(DEM)
8) Италијанска лира	(ITL)
9) Јапонски јен	(JPY)
10) Холандски флорин	(NLG)
11) Норвешка круна	(NOK)
12) Шведска круна	(SEK)
13) Швајцарски франк	(CHF)
14) САД-долар	(USD)
15) Белгиски франк	(BEF)
16) Шпанска пезета	(ESB)
17) Европска пресметковна единица	(XBA)
18) Англиска фунта	(GBP)
19) Португалски ескудо	(PTE)

2. Курсевите на девизи од точка 1 на оваа одлука се искажуваат во денари со четири децимални места.

3. Со влегувањето во сила на оваа одлука, Одлуката за видовите на девизи кои се предмет на купување и продавање на девизниот пазар и начинот на искажување на курсевите на тие девизи („Сл. лист на СФРЈ“, бр. 50/89) престанува да се применува на територијата на Република Македонија.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

О. бр. 02/2

5 мај 1992 година
Скопје

Гувернер
на Народната банка
на Република Македонија,
м-р Борко Станоевски с.р.

563.

Врз основа на член 70 став 1 точка 5 и член 100 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 26/92), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА МЕНУВАЧКИ РАБОТИ, ОДОБРУВАЊЕ НА АВАНСИ И ПРЕНОС НА ДЕВИЗИ НА СМЕТКИТЕ НА НАРОДНАТА ТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Купување и продажба на ефективни странски пари, патнички и банкарски чекови и кредитни писма (во натамошниот текст: Странски средства за плаќање) како и на бензински бонови и бонови за патарина за возила со странска регистрација (во натамошниот текст: Менувачки работи) од странски и домашни лица може да врши банка овластена за работа со странство и банка овластена за девизни работи во земјата (во натамошниот текст: овластена банка), како и претпри-

јатие и друго правно лице или претприемач, ако со овластената банка заклучат договор за вршење на менувачки работи (во натамошниот текст: овластени менувачи).

Под менувачки работи, во смисла на оваа одлука, се подразбира и откуп на девизи од девизните сметки и девизните штедни влогови депонирани вложени кај овластените банки почнувајќи од денот на влегувањето во сила на оваа одлука (во натамошниот текст: откуп на девизи).

Овластените банки и овластените менувачи, покрај странските средства за плаќање од став 1 на оваа точка, ги откупуваат и патничките чекови издадени од Народната банка на Република Македонија кои гласат на денари, а се продаваат преку банките во странство.

2. За извршеното купување на странските средства за плаќање од точка 1 став 1 на оваа одлука се издава потврда за купување во оригинал и две копии.

Странските средства за плаќање се купуваат за готови пари.

3. продажба на странски средства за плаќање на странски физички лица и на граѓани на Република Македонија на привремена работа во странство (ре-трансфер) се врши исклучително во височина на неискористените денари, што потекнуваат од девизи продадени на овластената банка или овластениот менувач, односно од непотрошени бензински бонови и бонови за патарина за возила со странска регистрација, со патна исправа.

За продажбата од став 1 на оваа точка се издава потврда за продажба во оригинал и две копии.

4. Менувачки работи од точка 1 став 1 и 3 од оваа одлука вршат овластените банки и овластените менувачи кои се регистрирани кај надлежниот суд, односно надлежниот орган на управа, и кои:

1) имаат соодветни простории за вршење на менувачки работи кои исполнуваат хигиено-технички услови, во согласност со прописите;

2) во просторите за менувачки работи имаат каса односно други средства за безбедно чување на ефективни домашни и странски пари и други хартии од вредност;

3) имаат ознака со посебен натпис: „менувачница“ на македонски јазик, и најмалку на еден од светските јазици;

4) на видно место имаат постојано истакната важечка курсна листа на курсевите за ефективни странски пари;

5) се осигурани од можна штета (кражба, пожари и сл), како и од штета што може да настане со наплатата и откупот на фалсификувани странски пари и чекови.

Работниците што работат на менувачки работи мораат да бидат стручно обучени за вршење на менувачки работи и водење на сите пропишани евиденции и пресметки и да познаваат најмалку еден светски јазик.

По исклучок од одредбите од став 1 на оваа точка, во меѓународните возови менувачки работи може да вршат и лица вработени во овластената банка односно кај овластениот менувач врз основа на посебно одобрение од истите.

5. Овластените менувачи вршат менувачки работи врз основа на договорите за вршење на менувачки работи што ги склучуваат со овластената банка.

Договорите од став 1 на оваа точка се склучуваат на неопределено време, со тоа што отказниот рок за раскинување на договорот не може да биде пократок од 90 дена сметано од денот на покренувањето на постапката за раскинување.

6. Овластениот менувач води дневник за купувањето на странски средства за плаќање. Откупените средства за плаќање овластениот менувач ѝ ги доставува на

овластената банка истиот или наредниот ден од денот на извршениот откуп.

7. Овластените банки и овластените менувачи, купуваат и продаваат странски средства за плаќање кои гласат на странски валути од листата на курсевите на ефективни странски пари, утврдени и формирани во курсната листа на Народната банка на Република Македонија.

Странските средства за плаќање се купуваат и продаваат по курсевите утврдени во листата од став 1 на оваа точка кои важат на денот на купувањето, односно продавањето.

8. Овластената банка е должна на овластениот менувач благовремено да му ги доставува упатствата, важечката листа на курсевите, обрасците на потврдите за купување односно за продажба и други обрасци што се користат во вршењето на менувачки работи.

Обрасците на потврдите за купување односно за продажба на странски средства за плаќање и имаат сериски броеви, не смеат да се кинат ниту да се уништуваат, а се печатат во блокови во зоната на утврдените сериски броеви, како и на лента на сметачки машини со потребните податоци пропишани на тие обрасци.

Овластената банка е должна да обезбеди евиденција за издадените блокови на обрасците на потврдите од став 1 на оваа точка.

9. Овластената банка е должна за секој откуп на девизи да изврши исплата на денарската противвредност пресметано по куповниот курс за девизи кој е во важност на денот на откупот со примена на соодветен налог за исплата. Овие исплати се евидентираат во дневник за откуп на девизи кој е составен дел на дневникот за откуп на странски средства за плаќање. Дневникот за откуп на девизи се изготвува секојдневно и со истиот се приложуваат и налозите за исплата на откупените девизи.

10. Ако менувачките работи од точка 1 став 1 на оваа одлука ги вршат овластени менувачи, менувачката провизија што овластената банка им ја плаќа на овластените менувачи за вршење на тие работи, изнесува најмалку 1%, а менувачката провизија која овластената банка ја плаќа на Автомотосојузот на Република Македонија за продадените бензински бонови и бонови за патарина изнесува 2%.

11. За покривање на трошоците за вршење на менувачки работи од точка 1 став 1 на оваа одлука овластените менувачи наплатуваат од странските и домашните лица најмногу 1,5% од денарската противвредност пресметана по куповниот курс за ефективна односно чекови и кредитни писма, освен за еурочекови, патнички чекови кои гласат на денари, како и за бензински бонови и бонови за патарина.

12. За покривање на трошоците за продажба на ефективни странски пари заради ретрансфер во странство, овластената банка односно овластениот менувач што врши менувачки работи од точка 1 став 1 на оваа одлука, наплатува од странските и домашните лица 1% од денарската противвредност пресметана по продажниот курс за ефективни странски пари кој важи на денот на продажбата.

13. Овластената банка врши менувачки работи како и откуп на девизи во свое име и за сметка на Народната банка на Република Македонија,

Овластената банка е должна девизите остварени со вршење на работите од став 1 на оваа точка да ги положи односно пренесе на сметката на Народната банка на Република Македонија во странство.

14. Народната банка на Република Македонија им одобрува на овластените банки аванс во денари за купување на странски средства за плаќање, како и за откуп на девизи.

Народната банка на Република Македонија склучува договор со овластената банка од став 1 на оваа точка за одобрување односно користење на денарски средства на име аванс.

Авансот од став 2 на оваа точка овластената банка во целина им го одобрува на овластените менувачи со тоа што овластените менувачи го користат само за намените од точка 16 на оваа одлука, а примениот аванс по основ на откуп на девизи овластената банка е должна да го користи наменски.

15. Авансите од точка 14 на оваа одлука Народната банка на Република Македонија ги одобрува на овластените банки на нивно барање во височина на извршениот откуп на странски средства за плаќање, како и откуп на девизи извршен во претходната декада.

Барањето од став 1 на оваа точка овластената банка го поднесува со пресметка од точка 18 на оваа одлука.

Во периодите кога се очекува зголемен откуп на странски средства за плаќање, како и откуп на девизи, Народната банка на Република Македонија може врз основа на образложено писмено барање на овластената банка да одобри износ на аванс поголем од износот од став 1 на оваа точка.

16. Овластената банка е должна најдоцна во рок од два работни дена од денот на добивањето на авансот од точка 15 од оваа одлука да му одобри на овластениот менувач аванс за купување на странски средства за плаќање.

Височината на авансите одобрени на овластените менувачи во смисла на став 1 на оваа точка, не може да биде помала од височината на просечниот дневен откуп извршен во декадата за која се поднесува пресметката.

17. Овластената банка е должна височината на авансот од точка 15 на оваа одлука да ја усогласи со височината на извршениот откуп најдоцна наредниот работен ден од денот на поднесувањето на пресметката за односната декада.

На износот на искористениот аванс овластената банка ѝ плаќа на Народната банка на Република Македонија камата по есконтна стапка. Каматата се пресметува месечно наназад, а се наплатува до 8-ми во месецот за претходниот месец.

Ако овластената банка не го усогласи користењето на авансите со извршениот откуп во рокот од став 1 на оваа точка, Народната банка на Република Македонија наредниот работен ден по истекот на тој рок ќе изврши усогласување на висината на авансот со извршениот откуп, а на износот на ненавремено вратениот односно повеќе користениот аванс ќе наплати затезна камата.

18. Овластената банка е должна за откупените странски средства за плаќање, како и за откуп на девизи, да составува декадни пресметки.

Пресметките од став 1 на оваа точка овластената банка е должна најдоцна во рок од три работни дена по истекот на односната декада да ги достави до Народната банка на Република Македонија.

19. Обврската за полагање, односно за пренесување на девизи на сметките на Народната банка на Република Македонија по основ на откупени странски средства за плаќање, како и откуп на девизи, овластената банка ја извршува со налог за пренос преку банките овластени за вршење на платен промет и кредитни работи со странство (во натамошниот текст: банки овластени за работа со странство).

Банката овластена за работа со странство, со налогот за пренос на девизи на сметките на Народната банка на Република Македонија, е должна да состави спецификација на износите по овластени банки и декадни пресметки и во рок од три дена од денот на

преносот да ја достави на Народната банка на Република Македонија.

20. Откупените странски средства за плаќање остварени и наплатени во смисла на оваа одлука и точка 5 од Одлуката за условите под кои може да се даде одобрение наплатата и плаќањето да може да се извршат во ефективни странски пари („Сл. лист на СФРЈ“, бр. 6/91 и 14/92), како и извршениот откуп на девизи, банката овластена за работи со странство ги пренесува на сметките на Народната банка на Република Македонија секојдневно, според потребата, а најдоцна во рок од пет дена од денот на истекот на односната декада.

По исклучок од став 1 на оваа точка девизите остварени по основ на откупот на чекови и кредитни писма, банката овластена за работа со странство ги пренесува најдоцна во рок од 20 дена од денот на истекот на односната декада.

21. Банката овластена за работи со странство својата обврска за пренос на девизи од точка 19 на оваа одлука ја врши во една или две интервентни валути ((CAD \$ и DEM) пресметано по средниот курс кој важи на денот на давање налози за преносот на девизи.

По исклучок од став 1 на оваа точка со посебно одобрение на Народната банка на Република Македонија преносот може да се изврши и во други валути.

22. Девизите остварени по основ на бензински бонови и бонови за патарина за возила со странска регистрација продадени во странство се уплатуваат непосредно на сметките на Народната банка на Република Македонија во странство.

Девизите остварени по основ на бензински бонови и бонови за патарина продадени во Република Македонија се уплатуваат на сметките на Народната банка на Република Македонија во странство на начин утврден со точка 19 на оваа одлука.

23. За девизите пренесени на сметките на Народната банка на Република Македонија во смисла на точките 19 и 21 од оваа одлука Народната банка на Република Македонија ѝ одобрува на банката овластена за работи со странство која ги пренела, во рок од два работни дена денарска противвредност пресметана по средниот курс на денот на исплатата.

Банката овластена за работи со странство е должна на овластената банка да ѝ ја пренесе примената денарска противвредност од став 1 на оваа точка истиот ден, а најдоцна наредниот работен ден сметано од денот кога е одобрено жиро-сметката на таа банка.

Ако банката овластена за работи со странство ги пренела девизите на сметките на Народната банка на Република Македонија по истекот на рокот од точка 20 на оваа одлука, Народната банка на Република Македонија ќе ѝ одобри на таа банка денарска противвредност на пренесените девизи по курсот кој важел последниот ден од пропишаниот рок.

На износот на денарската противвредност на ненавремено пренесените девизи од став 3 на оваа точка Народната банка на Република Македонија од банката овластена за работа со странство ќе наплати затезна камата.

24. Банката овластена за работи со странство е должна откупените ефективни странски пари што ги доставува во странство, во смисла на точките 19 и 20 на оваа одлука, претходно да ги осигура кај овластен осигурителен завод врз основа на договор склучен со истиот.

Договорот од став 1 на оваа точка се склучува врз основа на претходна согласност од Народната банка на Република Македонија.

Платените трошоци за осигурување на доставувањето во странство на ефективните странски пари по договорот од став 1 на оваа точка Народната банка на

Република Македонија врз основа на документите за платеното осигурување ѝ ги исплатува на банката овластена за работи со странство во рок од 3 работни дена од денот на приемот на барањето за исплата.

25. Народната банка на Република Македонија врши контрола на наменската употреба на авансот и на преносот на девизите на сметките на Народната банка на Република Македонија според одредбите на оваа одлука.

26. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за откуп на странски средства за плаќање бр. 23-925/1 од 12.III.1992 година, а Одлуката за начинот на вршењето на менувачките работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/91, 23/91 и 9/92), како и Одлуката за начинот и роковите за одобрување на аванси, испраќање, полагање и пренесување на девизи на сметките на Народната банка на Југославија што овластените банки ќе ги остварат со вршење менувачки работи во свое име и за сметка на Народната банка на Југославија („Сл. лист на СФРЈ“, бр. 6/91, 23/91 и 9/92) престануваат да се применуваат на територијата на Република Македонија.

27. Народната банка на Република Македонија, по потреба, донесува упатство за спроведување на оваа одлука.

28. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

О. бр. 01/2
5 мај 1992 година
Скопје

Гувернер
на Народната банка на
Република Македонија,
м-р Борко Станоевски, с.р.

По извршувањето срамнување со изворниот текст е утврдено дека во Одлуката за забрана на платниот промет со републиките кои користат друга валута („Службен весник на РМ“, број 26/92), е направена грешка поради што се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАБРАНА НА ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ СО РЕПУБЛИКИТЕ КОИ КОРИСТАТ ДРУГА ВАЛУТА

Во точка 4 наместо зборовите: „Службен весник на СРМ“, број 46/90“ треба да стојат зборовите: „Службен весник на РМ“, број 46/91“.

Број 23-838/1
30 април 1992 година
Скопје

Од Владата на
Република Македонија

КОЛЕКТИВНИ ДОГОВОРИ

34.

Врз основа на член 32 од Уставот на Република Македонија, член 85 од Законот за основните права од работен однос („Службен лист на СФРЈ“ бр. 60/89 и 42/90) и одредбите на Законот за работните односи („Службен весник на СРМ“ бр. 20/90), Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија, Стопанската комора на Македонија и Владата на Република Македонија склучуваат

ОПШТ КОЛЕКТИВЕН ДОГОВОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. ОПШТ ДЕЛ

Член 1

Со овој колективен договор, во согласност со закон, се уредуваат начинот на остварувањето на правата и положбата на работниците на работа кај работодавачите. Овој колективен договор важи за сите работници и работодавачи на подрачјето на Република Македонија.

Под работодавач во смисла на став 1 од овој член се подразбира: претпријатија и други организации кои вршат стопанска дејност; установи и други организации кои вршат дејност на јавни служби; државни органи и органи на локалната самоуправа; домашни и странски правни и физички лица кои вработуваат работници и нивни делови кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија.

Член 2

Со колективен договор на гранка, односно на ниво на работодавач, со општ акт и со договор за работа можат да се утврдат поголеми права од правата утврдени со овој колективен договор, како и други права кои не се предвидени со овој колективен договор, ако тоа не е во спротивност со закон.

Овој колективен договор може да се применува и непосредно.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ

Посебни услови за засновање на работен однос

Член 3

Посебни услови можат да се предвидат како услов за засновање на работен однос само ако се потребни за извршување на работи на одредено работно место.

Како посебни услови за засновање на работен однос можат да се предвидат, особено: видот и степенот на стручната подготовка, посебни знаења и способности за извршување на соодветни работи, работното искуство, посебната здравствена состојба, психофизички и физички способности и сл.

Како посебни услови за засновање на работен однос не можат да се утврдат староста и полот, освен во случај кога тоа со посебни прописи поинаку е уредено.

За извршување на работи на работни места за кои како посебен услов не се бара стручна подготовка или друг вид стручна оспособеност не може како посебен услов да се утврдува работното искуство.

Огласување на работно место

Член 4

Слободното работно место се огласува доколку не постои можност да се пополни со распоредување на работник од редот на вработените.

Член 5

Во огласот за слободно работно место покрај општите услови, потребно е да се наведат:

- посебните услови за засновање на работниот однос (доколку се утврдени во актот, односно колективен договор);
- должината на траењето на пробната работа, ако за огласеното работно место се предвидува пробна работа

- рокот за пријавување на кандидатите;
- рокот во кој ќе се изврши избор од пријавените кандидати;

- рокот во кој кандидатите ќе бидат известени за извршењето избор.

Засновање на работен однос

Член 6

Условите и критериумите за избор на работник од редот на пријавените кандидати се утврдуваат со колективен договор, односно со актот со кој се уредува работниот однос.

Член 7

Работодавачот е должен во согласност со одредбите на законот, колективен договор, односно општ акт, со работникот да склучи писмен договор за работа.

Работникот не може да стапи на работа ако нема склучено договор за работа.

Договорот за работа содржи одредби за: засновање на работен однос на определено или неопределено време, работите на работното место кои работникот ги врши и местото на работа, денот на стапување на работа, пробната работа, работното време, одморите и отсуствата, стручното оспособување и усвојување, висината на основната плата и рокот за нејзина исплата, надоместоците на платата и други примања, заштитата при работа, отказниот рок, престанок на работниот однос и други права и обврски од работен однос на работниците во согласност со закон, колективен договор, односно општ акт.

Пробна работа

Член 8

Траењето на пробната работа се утврдува во договорот за работа, но не смее да биде подолго од тоа што е објавено во огласот.

Надлежниот орган кој одлучува за изборот на кандидатот одлучува и за начинот на спроведувањето на пробната работа и дава оценка за успешноста на пробната работа.

Ако работникот по своја волја го раскине работниот однос за време на пробната работа, како ден за престанок на работниот однос се смета денот кога поднел писмена изјава за тоа, односно откако престанал да доаѓа на работа.

Приправници

Член 9

Приправничкиот стаж трае најдолго 12 месеци, доколку со посебен закон не е утврден друг рок.

Во колективниот договор, општиот акт, односно договорот за работа се утврдува времетраењето на приправничкиот стаж и начинот на следењето и оценувањето на приправникот.

Постапка за утврдување на знаењата и способностите за извршување на работите и за остварување на предвидените резултати

Член 10

Постапката за утврдување на знаењата и способностите за извршување на работите на работното место на кое е распореден работникот, или кога работникот не ги остварува предвидените резултати, ја спроведува работодавачот или од него овластен работник врз основа на документацијата за најмалку двомесечно следење на работата на работникот.

Во време на следење се смета само фактичкото присуство на работникот на работа.

На работникот му се доставува известување дека е отпочната постапка за утврдување на неговите знаења и способности или за извршувањето на работите на работното место на кое е распореден.

За почетокот на постапката се известува Синдикатот.

Работникот и синдикалниот претставник имаат право на увид во документацијата врз основа на која е започната постапката.

Член 11

Во разговорите со органот што ја спроведува постапката од член 10 на овој договор на кои има право да присуствува и претставник на Синдикатот, работникот се изјаснува за наводите во документацијата.

За текот на разговорите се води записник.

Работодавачот може да донесе одлука за престанок на работниот однос на работникот доколку му биле обезбедени еднакви услови за извршување на работата како и на другите работници кои работат на исти или слични работни места.

Одлуката за распоредување на друго работно место кое одговара на знаењето и способностите на работникот, или за престанок на работниот однос кога нема такво работно место, ја донесува органот што ја спроведува постапката.

Одлуката од претходниот став се доставува до Синдикатот кој може да го застапува работникот во натамошната постапка за заштита на неговите права.

Распоредување односно преземање на работници

Член 12

Условите, начинот и постапката на распоредување на работниците по основ на неопходна потреба на процесот на трудот се утврдуваат со колективен договор, односно општ акт, во согласност со законот.

Работникот може да биде преземен на работа кај друг работодавач, под услови и во случаи утврдени со закон, колективен договор, односно општ акт, со претходна согласност на работникот, односно работодавачот кај кого работи.

Член 13

Работник е должен времено да врши работи на работно место за кое се бара понизок степен на стручна подготовка од определен вид на занимање во случај утврдени во законот и во следните случаи:

- прекин на работа поради недостиг на енергија, сировини, репроматеријали, резервни делови и сл.;
- воена опасност, состојба на подготвеност и воена вежба;
- расипување на животните продукти, сировини и други потрошни добра и др.;
- за извршување на сезонски и други работи кои не трпат одлагање;

- за реализација на извозни програми;
- и други случаи утврдени со колективен договор.

Работа дома

Член 14

Меѓусебните односи, правата, обврските и условите за извршување на работа дома се уредуваат меѓу работникот и работодавачот со договор за работа.

Работникот што работи дома има еднакви права и обврски како и работниците што работат кај работодавачот.

Работодавачот е должен да обезбедува услови за заштита при работата и да се грижи за таа заштита.

Права на работниците за чија работа потребата престанала поради технолошки, економски, организациони и слични причини

Член 15

Одлука за престанување на потребата од работа на работниците поради технолошки, економски, организациони и слични причини се донесува врз основа на претходно донесена програма од страна на работодавачот, односно од органот на управување.

Програмата од став 1 на овој член се донесува по претходно прибавено мислење од Синдикатот кој е должен да го достави во рок од 15 дена.

Член 16

На работникот за чија работа потребата престанала поради технолошки, економски, организациони и слични причини, му се обезбедува едно од правата по основ на работа, утврдени со закон во согласност со критериумите утврдени со закон, а разработени со колективен договор, односно општ акт.

Доколку работниците искажуваат еднаква успешност во извршувањето на работите, предност да го задржат работното место имаат оние работници кои имаат повисок степен на стручна подготовка од определен вид занимање, односно знаење и способност.

Доколку работниците искажуваат еднаква успешност и имаат ист степен на стручна подготовка од определен вид на занимање, односно знаење и способност, предност да го задржат работното место имаат работниците кои имаат поголем работен стаж.

Доколку работниците искажуваат еднаква успешност, имаат ист степен на стручна подготовка од определен вид занимање, односно знаење и способност и имаат еднаков работен стаж, предност да го задржат работното место имаат работниците кои имаат професионални заболувања, односно работниците кои претрпеле повреда на работното место.

Доколку работниците искажуваат еднаква успешност, имаат ист степен на стручна подготовка од определен вид занимање, односно знаење и способност, имаат еднаков работен стаж и слична здравствена состојба, предност да го задржат работното место имаат оние работници кои се со полоша социјално-економска положба.

Член 17

Кога ќе престане потребата за работа на одреден број работници, а дел од работниците со иста стручна подготовка на одреден вид знаење, знања и способности може да се задржи на работа работодавачот е должен да даде предимство при вработувањето:

- на работничка за време на бременост и со дете до две години;
 - на самохран родител, односно усвоител со дете до 7 години;
 - на родител со потешко хендикепирано дете;
 - на инвалид на трудот и работници со професионално заболување;
 - на еден од брачните другари што се вработени кај ист работодавач;
 - на претставник на Синдикатот;
 - на работник кој е до пет години пред одене во пензија.
- Ограничувањата од став 1 на овој член не се применуваат за работниците на кои може да им се обезбеди право на пензија со докуп на стаж.

Член 18

Органот од член 15 е должен работниците за чија работа престанала потребата да ги запознае со правата како и со условите и начинот на нивното остварување.

Член 19

Работник на кој работниот однос му престанал поради технолошки, економски, организациони и сл. причини, по истекот на времето во кое согласно законот остварувал право

на паричен надоместок следните две години има предност при вработувањето кај работодавачот каде што му престанал работниот однос, доколку има потреба за работник со иста стручна подготовка и одреден вид занимање, знаење и способност, а тој е невработен.

Во случај на реактивирање на правно лице под стечај, предност при вработување имаат невработени работници кои работеле кај тој работодавач, врз основа на утврдени критериуми.

Работно време

Член 20

Работникот кој засновал работен однос со работно време пократко од полното кај два или повеќе работодавачи, правата и обврските од работниот однос ги остварува кај работодавачот каде остварува поголем фонд на работни часови, а, доколку остварува ист фонд на работни часови, правата и обврските од работен однос ги остварува според договорот постигнат меѓу работодавачите.

Во случај кога еден од родителите работи со скратено работно време заради неа на дете, распоредувањето на работното време се утврдува со договор меѓу работодавачот и работникот.

Член 21

Со колективен договор, односно со општиот акт се утврдуваат работите за кои се скратува должината на работното време сразмерно на штетното влијание на здравјето и на работната способност на работникот, во согласност со закон.

Годишен одмор

Член 22

Работодавачот е должен да му обезбеди на работникот користење на годишен одмор во траење од најмалку 18 денови.

Должината на годишниот одмор се определува според критериуми утврдени со закон, колективен договор, односно општ акт.

Со грански колективни договори се определува должината на годишниот одмор за работници, кои работат во посебни услови на работа во траење подолго од 30 дена.

Ако во календарската година во која се користи годишен одмор, работникот нема една година работен стаж, има право на годишен одмор по 2 работни дена за секој месец поминат на работа.

Член 23

Доколку за време на траењето на годишниот одмор работникот користи боледување, траењето на годишниот одмор се прекинува за времето додека трае боледувањето што се докажува со лекарско уверение.

За користењето на боледувањето од став 1 на овој член работникот е должен да го извести работодавачот.

Времето на користењето на преостанатиот дел од годишниот одмор го определува надлежниот орган на работодавачот.

Отсуства

Член 24

Работникот има право на отсуство од работа со надомест на личен доход најмалку 7 дена во текот на годината во следните случаи:

- за склучување на брак 3 дена
- за склучување на брак на деца 2 дена
- за раѓање на дете 2 дена
- за смрт на сопруг или дете 5 дена
- за смрт на родител, брат, сестра 3 дена
- за смрт на родител на сопругник 2 дена
- за смрт на дедо или баба 1 ден
- за селидба на семејство од едно во друго место 2 дена
- за селидба на семејство во исто место 1 ден
- за елементарни непогоди до 3 дена

Во случаите од претходниот став, отсуството од работа се обезбедува без оглед на барањето на процесот на работата и се користи во деновите на траењето на основот врз основа на кој се остварува.

Член 25

Работникот има право на отсуство без надомест на личен доход особено во следните случаи:

- неодојливи лични работи;
- неа на член на семејството, која не е медицински индицирана;
- за изградба или поправка на куќа, односно стан;
- за лечење на своја сметка;
- за учество на културни и спортски приредби;

- за учество на конгреси, конференции и сл.;
- во други случаи на барање на работниците.

Надлежниот орган, односно работодавачот може да го одбие барањето на работникот за отсуство од став 1 на овој член, ако отсуството неповолно се одразува на процесот на работата.

Заштита на работниците

Член 26

Работодавачот е должен да ги обезбеди потребните услови за заштита при работа во согласност со законот, колективниот договор и општиот акт.

Работникот остварува заштита на работа во согласност со пропишаните мерки и нормативи за заштита при работа и општиот акт.

Член 27

Работодавачот е должен во рокови и на начин кои се утврдени во колективен договор, односно општ акт да обезбеди медицински прегледи на работниците заради откривање на професионални заболувања и нивно ефикасно лекување.

Член 28

Работодавачот е должен да обезбеди здравствено-превентивен програмиран одмор како мерка за заштита на работа и зачувување на здравјето на работниците кои работат во тешки услови утврдени со општ акт, односно колективен договор.

Средствата за оваа намена во целина или делумно ги обезбедува работодавачот.

Член 29

Синдикатот покренува постапка пред надлежните органи доколку работодавачот не ги применува нормативите за заштита на работниците при работа.

Член 30

На работничките распоредени на работа ноќе, согласно закон, им се обезбедува:

- оброк (или надоместок за оброк)
- организиран превоз или надомест за превоз;
- присуство на стручни работници;
- лекарски преглед на секои 6 месеци и
- други погодности (продолжен дневен и годишен одмор).

Синдикатот има право да го контролира исполнувањето и изведувањето на условите за воведување на ноќна работа.

Во случаите кога не се обезбедени услови од став 1 на овој член, Синдикатот бара од работодавачот веднаш да се прекине со ноќна работа. Ако барањето не се почитува, Синдикатот бара увид за тоа да изврши инспекцијата на трудот.

Член 31

Работодавачот е должен работникот кој во процесот на работата станал инвалид, односно му се намалила работната способност да го распореди на соодветно работно место во рок од 15 дена по правосилноста на решението со кое се утврдуваат изменетите работни способности на работникот.

Член 32

На работникот помал од 18 години може да му се утврди работно време пократко од полното работно време, но не помалку од 32 часа неделно.

Член 33

Во процесот на работа каде има еднолична работа, се организираат микро-паузи како елемент на заштита при работа. Овие одмори не се сметаат во дневната пауза. Видот на работите, времетраењето и распоредот на користењето на овие паузи се утврдува со колективен договор, односно општ акт.

Одговорност на работниците

Член 34

Работникот е должен навремено, дисциплинирано и квалитетно да ги извршува работите и работните задачи сврзани со неговото работно место, во духот на деловниот морал, правилата на стручната и професионалната одговорност, да ги чува средствата на работодавачот и со нив одговорно да располага и да ги користи.

Неодговорното однесување повлекува и одговорност на работникот за сторената повреда на работните обврски согласно Законот за која во зависност од видот и тежината на повредата се изрекува мерката јавна опомена, парична казна или престанок на работниот однос.

Член 35

За дисциплинската одговорност на работникот се применуваат одредбите од законот.

Видот на повредите на работните обврски за кои се изрекува дисциплинска мерка, тежината на повредите, степенот на одговорноста, условите, начинот и постапката за утврдување на одговорноста на работникот се уредуваат со колективен договор односно општ акт.

Член 36

При изрекувањето на дисциплинската мерка треба да се има предвид особено: тежината на повредата и нејзините последици, степенот на одговорноста на работникот, условите под кои повредата е направена и сл.

Член 37

Со колективен договор, односно со општ акт поблиску се утврдуваат повредите на работните обврски за кои може да се изрече мерката парична казна и јавна опомена, како и околностите и условите под кои тешките повреди на работните обврски ќе се сметаат за повреди за кои ќе се изрекува мерката престанок на работен однос.

Член 38

Степенот на одговорност на работникот за сторената штета и износот на надоместокот на штетата го утврдува органот утврден со колективен договор односно општ акт на работодавачот.

Член 39

Кога работникот во процесот на работата намерно или поради крајно неодговорно однесување направи штета на работодавачот, а висината на штетата не може да се утврди или пак нејзиното утврдување би предизвикало несразмерно високи трошоци, надоместокот на штетата се утврдува во паушален износ во висина на просечна плата на работникот во последните три месеци пред да настане штетата.

Паушалниот износ на штетата го утврдува комисија која ја формира органот утврден во општ акт на работодавачот за секој конкретен случај.

Член 40

Висината на надоместокот за сторената штета може да се намали, или работникот да се ослободи од надоместувањето на истата, ако е направена ненамерно односно ако работникот има совесен однос кон работата.

Заштита на правата на работниците

Член 41

По приговорот на работниците по одлука донесена во прв степен одлучува органот утврден со колективен договор, односно општиот акт на работодавачот.

Кога работодавачот е физичко лице, по приговорот на работникот одлучува работодавачот.

Доколку приговорот е поднесен по одлука со која се изрекува мерката престанок на работен однос, пред донесувањето на одлуката по приговорот се бара мислење од Синдикатот.

Информирање на работниците

Член 42

Работодавачот обезбедува редовно и навремено информирање на Синдикатот и работниците за:

- годишните и повеќегодишните планови и развој;
- позначајните деловни и развојни решенија што влијаат на економската и социјалната положба на работниците;
- организационите промени;
- годишните деловни резултати
- нацртите, односно предлозите на општи акти и одлуки со кои, во согласност со колективниот договор, се уредуваат правата и положбата на работниците;
- платите, надоместоците и другите примања и станбените прашања, согласно колективниот договор, односно општиот акт.

Работодавачот ги определува формите на информирање на работниците.

Учество на работниците во управувањето

Член 43

Работниците учествуваат во управувањето во согласност со законот, колективниот договор, статутот односно правилата и другите општи акти на работодавачот.

Остварувањето на правата и интересите на работниците врз основа на трудот односно капиталот, согласно став 1 на овој член, се врши преку Синдикатот, односно преку друг орган, под услови и на начин утврдени со закон, колективен договор, односно општ акт на работодавачот.

Член 44

Работничкиот совет односно друг соодветен орган на работодавачот, се грижи за остварување на самоуправните

права на работниците во согласност со законот, колективниот договор, односно општите акти како и:

- го следи извршувањето на колективниот договор и на општите акти на работодавачот што се однесуваат на социјалната и економската положба на работниците;
- одлучува за распределбата на делот од добивката што им припаѓа на работниците, распределбата на становите и станбените кредити и одлучува за користењето на средствата за непосредна заедничка потрошувачка;
- ги утврдува ставовите на работниците, кои се доставуваат до надлежните органи на работодавачот;
- разгледува и други работи на барање на органите на работодавачот или Синдикатот.

Член 45

Во претпријатијата во приватна сопственост со повеќе од 50 работници може да се формира работнички совет.

Работничкиот совет во претпријатието од претходниот став има исти надлежности какви што има според законот и колективниот договор и работничкиот совет во мешовитото претпријатие.

Ако во претпријатието се вработени помалку од 50 работници сите работници ја вршат функцијата на работничкиот совет.

Член 46

Работодавачот е должен да создава услови за непречено работење на работничкиот совет.

Работничкиот совет има право, во договор со надлежниот орган на работодавачот да организира работни разговори и да прави потребни консултации заради запознавање со мислењето и ставовите на работниците за подготовка на седниците на работничкиот совет.

Член 47

Членот на работничкиот совет не може да биде повикан на одговорност ниту доведен во понеповолна положба, вклучувајќи го и неговото отпуштање од работа, поради својата активност со која се штитат правата на работниците, доколку постапува во согласност со законот, овој колективен договор и општиот акт.

Член 48

Заради учество на седниците на работничкиот совет на членовите им припаѓа надомест на плата, како тоа време да го поминале на работа.

За вршење на функцијата на претседателот на работничкиот совет треба да му се овозможи ослободување од работа со надомест на плата.

Работодавачот е должен да обезбедува стручно оспособување на членовите на работничкиот совет за извршување на нивната функција за време на траењето на мандатот.

Работоводни органи и работници со посебни овластувања и одговорности

Член 49

Потписниците на овој колективен договор, во рамките на овластувањата утврдени со закон, колективен договор и други акти, го штитат остварувањето на правата и обврските на работоводните органи и работниците со посебни овластувања и одговорности на работодавачот утврдени во статутот, правилата или друг акт, доколку работат во согласност со закон, колективен договор и друг акт.

Услови за работа на Синдикатот

Член 50

Активноста на Синдикатот не може да се ограничи со одлуки на органите, односно на работодавачот.

Член 51

Работодавачот е должен да му создава услови за работење и дејствување на Синдикатот согласно законот, како и:

- на барање на Синдикатот да му се доставуваат податоци и информации за оние прашања што имаат најнепосредно влијание на материјалната и социјалната положба на членовите на Синдикатот (работниците), како и информации за општествено-економската, материјалната и социјалната положба на работниците од работата и работниот однос согласно член 42 на овој договор;
- да дава мислења и предлози во постапката на донесување на одлуки и решенија што имаат битно влијание на материјалната и социјалната положба на работниците, а органите на работодавачот да ги разгледуваат мислењата и предлозите во присуство на претставник на Синдикатот;
- да дава мислења во постапката за утврдување на одговорноста на работникот за сторени повреди на работната

должност и работните обврски, како и застапување на работниците пред надлежните органи на работодавачот и надвор од него;

– стручни, административни и технички услови за работа на Синдикатот за остварување на синдикалните функции во согласност со надлежните органи на работодавачот и за собирање и уплата на синдикалната членарина;

– на претставникот на Синдикатот треба да му се овозможи непречено комуницирање со претставниците на органот на управување, директорот, функционерот и работодавачот, како и да им се дозволи пристап на работни места кај работодавачот, кога тоа е неопходно за остварување на функциите на Синдикатот.

Член 52

Претставникот на Синдикатот не може да биде повикан на одговорност ниту доведен во понеповолна положба, вклучувајќи го и неговото отпуштање од работа, за време на мандатот и 2 години потоа, поради синдикални активности со кои се штитат правата и интересите на работниците, доколку постапувал во согласност со законот, колективниот договор и општиот акт.

Член 53

На претставникот на Синдикатот треба да му се овозможи ослободување од работа за негово оспособување и ефикасно вршење на функциите на Синдикатот.

Овластениот претставник на Синдикатот на ниво на работодавач се ослободува од работните обврски на работното место заради извршување на функциите на Синдикатот најмногу до 40 часа, претставникот на основната организација до 20 часа, а претставникот на подружницата до 10 часа во текот на месецот, ако тоа е предвидено со колективен договор, односно општ акт на работодавачот.

За тоа време претставникот на Синдикатот има право на надомест на плата во висина на неговата плата.

Начинот и времето на користењето на слободните саати на синдикалниот претставник се уредува со колективен договор односно општ акт на работодавачот.

Член 54

Кај работодавач со над 500 членови на Синдикатот, претставникот на Синдикатот функцијата ја обавува професионално, ако тоа е предвидено со колективен договор, односно општ акт на работодавачот. За тоа време му припаѓа плата во висина на онаа што ја остварувал пред отпуштањето на функцијата, но не помалку од основната плата што ја добиваат работниците од VII степен на сложеност. Неговата плата се валоризира со остварениот пораст на платите кај работодавачот и има право на плата по основ на учество во добивката.

Член 55

Правата, обврските и одговорностите на синдикалниот претставник од работниот однос се уредуваат со општ акт на работодавачот, во согласност со Синдикатот.

Остварување на правото на штрајк

Член 56

Правото на штрајк работниците го остваруваат според Правилата за штрајк на Советот на ССМ во согласност со закон.

За време на штрајкот, работниците имаат право на надомест, согласно колективен договор, односно општ акт, но не помалку од 60% од најниската плата утврдена со овој колективен договор.

III. ПЛАТИ, НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТИТЕ И ДРУГИ ПРИМАЊА

Плата

Член 57

Платата на работникот се состои од плата за извршена работа, плата од учество во добивката и надоместок на плата. Платите се пресметуваат во нето износ.

Придонесите и даноките на платите на работниците ги плаќа работодавачот.

Плата за извршена работа

Член 58

Платата на работникот за полно работно време утврдена врз основа на сложеноста на работните задачи не може да биде пониска од најниската плата утврдена за одделни степени на сложеност според член 61 од овој договор, која работодавачот е должен да ја исплати на работникот.

Член 59

Најниската плата со која се обезбедува социјална и материјална сигурност на работникот и на неговото семејство, договорно ја утврдуваат и објавуваат потписниците на договорот, најдоцна до декември во тековната година за наредната година.

Најниската плата за полно работно време за март 1992 година изнесува 21.138,20 денари.

Најниската плата од став 1 на овој член се усогласува најмалку еднаш квартално со порастот на трошоците на живот во однос на декември од претходната година, односно месечно доколку месечниот пораст на трошоците на живот е над 5% според податоците на Републичкиот завод за статистика, што се објавуваат до 10-ти во месецот за претходниот месец.

Член 60

Работодавачот кај кого настанале потешкотии во работењето, врз основа на изготвена програма со која се обезбедува надминување на настанатите проблеми и мислење од Синдикатот, може да утврди отстапување од најниската плата утврдена со член 59 од овој колективен договор, со тоа што отстапувањето од најниската плата за најнизок степен на сложеност не може да изнесува повеќе од 20% од износот на најниската плата утврдена со овој колективен договор, а намалувањето не може да трае подолго од 6 месеци.

По исклучок, потписниците на овој договор, кога се присутни објективни околности кои битно ги нарушуваат тековите на репродукцијата во одредени групации, можат за односните групации, односно работодавачи отстапувањето од став 1 да го зголемат, доколку се оцени дека тоа е услов за избегнување на отворање стечајна постапка.

Работодавачот е должен на крајот на тековната година, доколку финансиските резултати по годишната пресметка тоа го овозможуваат, на работниците да им изврши исплата на помалку исплатените плати во смисла на ст. 1 и 2 од овој член.

Член 61

Најниската плата за одделни степени на сложеност на работи и работни задачи претставува основна плата.

Основната плата за одделни степени на сложеност се утврдува така што најниската плата утврдена согласно член 59 од овој договор се множи со следните коефициенти за оделните степени на сложеност:

I НКВ	– 1,00
II ПКВ	– 1,20
III KB	– 1,30
IV CCC	– 1,50
V BKB	– 1,70
VI BHC	– 1,90
VII BCC	– 2,30
VIII M-p	– 2,70
IX D-p	– 3,00

Член 62

Со колективен договор, односно општ акт работодавачот ги утврдува нормативите-стандардите за работа, односно реално очекуваните ефекти од работењето, со кои се запознаваат работниците.

Резултатите од работењето на работникот ги утврдува, односно оценува работникот кој го води и организира процесот на работата, односно работодавачот.

Во случај кога поголем број работници не ги исполнуваат уврдените норми и нормативи, Синдикатот покренува барање за нивно преиспитување. Доколку Синдикатот не се согласува со извршеното преиспитување кај работодавачот, се бара мислење на соодветна стручна институција.

Со колективен договор, односно општ акт на работодавачот може да се уврдуваат посебни нормативи врз основа на кои на работникот може да му се исплати поголема плата од најниската плата за одделен степен на сложеност предвидена со член 61 од овој договор за што со работникот се склучува посебен договор.

Член 63

Основната плата на работникот се зголемува кога работникот работи во услови потешки од нормалните за односното работно место. Со колективните договори и со општите акти се утврдуваат условите за работа потешки од нормалните за одделни работни места и процентот на зголемувањето.

Како потешки услови за работа, во смисла на став 1 на овој член, се сметаат: влага, бучава, опасност од инфекција, височина, прашина, зрачење, температура, чад, работа под земја и други специфичности.

Член 64

Основната плата на работникот се зголемува најмалку по час:

- за прекувремена работа 35%
- за работа ноќе 35%
- за работа во турнус 5%

За работа во денови на празници утврдени со закон работникот има право на надомест на платата што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа зголемена за 50%.

Додатоците меѓусебно не се исклучуваат.

Член 65

Работникот има право на 0,5% додаток на основната плата за секоја година работен стаж.

Член 66

Работникот кој со спогодба времено е распореден кај друг работодавач, на работно место кое одговара на неговиот степен на стручна подготовка, не може да добива плата пониска од основната плата што ја имал пред распоредувањето.

Член 67

Работникот со намалена работна способност предизвикана од старост и истоштеност, а кој е 5 години пред одене во пензија и е распореден на помалку вреднувано работно место, добива плата во височина на основната плата од претходното работно место, валоризирана со тековниот пораст на платите кај работодавачот.

Плата од учество во добивка**Член 68**

Работникот има право на плата и по основ на остварена добивка, во согласност со закон, колективен договор, односно општ акт.

Работодавачот однапред го определува делот од добивката што ќе се распределува за плати и за тоа го известува Синдикатот.

Член 69

Поединечното учество на секој работник во распределбата на делот од добивката за плати е сразмерно на учеството на неговата плата во вкупните средства за плати во пресметковниот период за кој се утврдува добивката. Добивката може да се исплатува и во вид на акции.

Во платата на работникот во смисла на став 1 од овој член не се засметуваат надоместоците на плата.

Член 70

За работородните органи и работниците со посебни овластувања и одговорности утврдени со статутот или друг општ акт на работодавачот не важи делот од овој договор со кој се регулираат платите.

Платите на лицата од став 1 на овој член ги определува органот што ги избрал.

Надоместоци на плата**Член 71**

На работникот му припаѓаат надоместоци на плата за:

- годишен одмор;
- празници согласно закон;
- отсуство од работа согласно колективниот договор;
- стручно оспособување и преквалификација, односно доквалификација согласно потребите на работодавачот;
- чекање на работа (застој на работниот процес без вина на работникот);
- други случаи утврдени со колективен договор и општ акт.

Надоместокот на плата на работникот во случаи од став 1 на овој член се утврдува во височина на исплатената плата на работникот за периодот утврден со колективен договор, односно општ акт кој не може да биде подолг од последните три месеци.

Надоместокот на плата од став 1, алинеја 4, од овој член, се валоризира со просечниот пораст на платите кај работодавачот.

Член 72

Надоместок по основ на придонесот во зголемувањето на доходот и добивката од иновации, рационализации и други видови творештво, се утврдува најмалку во износ од 10% од негов годишната добивка што се остварува од примената на иновацијата, рационализацијата или друг вид творештво, врз основа на договор склучен меѓу работникот и работодавачот.

Член 73

За време на приправничкиот стаж на работникот му припаѓа најмалку 70% од основната плата предвидена за работното место за кое се оспособува.

На приправник-волонтер за вршење на работите и работните задачи му се исплатува паричен надоместок на товар на средствата на организацијата надлежна за работите на вработувањето во висина утврдена со нејзин акт.

Член 74

На учениците и студентите за време на задолжителна производна работа и практика им припаѓа надоместок, доколку тоа е утврдено со колективен договор, односно со општ акт.

Учениците и студентите имаат право на исхрана и превоз до и од работа каде што се организирани.

Член 75

Работодавачот со колективен договор, односно општ акт ги утврдува условите и околностите во кои може да се организира привремен принуден одмор.

На работникот за време на принудниот одмор му припаѓа надоместок на плата најмалку 80% од основната плата што ја остварил во претходниот месец, со надоместок за работен стаж.

Член 76

За време на временна неспособност за работа до 7 дена работникот има право на надоместок на плата во висина од 70%; од 15 дена, почнувајќи од првиот ден на боледувањето 80% и до 60 дена за сите денови, 90% од просечната плата на работникот исплатена во претходниот месец.

За професионалните заболувања и повредите на работа и за другите случаи утврдени со закон, надоместокот се утврдува во висина од 100% од основницата утврдена во став 1 на овој член.

Други примања**Член 77**

Работникот има право на одделни надоместоци и примања во висина утврдена со овој договор.

Основница за пресметување на надоместоците и другите примања на работниците претставува просечната месечна плата во странството на Републиката исплатена во претходните три месеци.

Висината на одделните надоместоци и примања се утврдува во процент од основницата и тоа:

- 25% за регрес за исхрана, доколку општествената исхрана не е организирана;
- 100% за регрес за годишен одмор;
- 8% за дневници за службени патувања, а за странство во висина што е пропишана за работниците во органите на управата;
- 60% за двоен живот од семејството.

Покрај надоместоците од став 3 на овој член на работникот му се исплатува и:

- трикратен износ од основницата при заминување во пензија;
- теренски додаток во зависност од обезбедените услови за престој на работникот на терен (сместување, исхрана и сл.) согласно колективен договор, односно општ акт;
- трошоци за превоз во локалниот јавен сообраќај до и од работа над 2 км. само во случај кога нема организирано превоз, а превозот како услов при работата е утврден со колективен договор односно општ акт на работодавачот;
- до 30% од цената на литар гориво за соодветното возило по поминат километар со патен налог за надомест на трошоците за користење на сопствен автомобил;
- во случај на смрт на работник или член на семејно домаќинство, за потешки последици од елементарни непогоди, како и за подолго боледување, надоместок чија висина се утврдува со општ акт на работодавачот при што не може да биде помала од основницата од став 2 на овој член;
- во случај на селидба за службени потреби, во висина на трошоците за селене;
- јубилејни награди за најмалку 10 години работа кај ист работодавач, во висина на основницата од став 2 на овој член, доколку е утврдена со колективен договор, односно општ акт.

Дневниците за службени патувања, регресот за исхрана и теренскиот додаток меѓусебно се исклучуваат.

Надоместокот за двоен живот и теренскиот додаток меѓусебно се исклучуваат.

Член 78

На работникот му припаѓа испратнина во случаи кога е прогласен за технолошки или економски вишок и писмено

изјави дека сака да му престане работниот однос и дека трајно ќе го реши вработувањето и таа не може да биде помала од 24 просечни месечни плати.

Основицата за пресметка на овој надоместок претставува просечна месечна плата кај работодавачот остварена во три месецијето во кое се остварува правото на испратнина.

IV. УСОГЛАСУВАЊЕ НА СТАВОВИТЕ И РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 79

За решавање на недоразбирања меѓу учесниците на овој колективен договор што не можат да се решат со меѓусебно спогодување се формира комисија за усогласување.

За недоразбирање во смисла на став 1 на овој член се смета нерешено правно или друго прашање кое произлегува од примената на колективниот договор или кое ќе настане како последица од неприфаќање на предлог за измени и дополнувања на колективниот договор, доколку учесниците имаат различни мислења во поглед на неговото решавање.

Член 80

Секој од учесниците именува два члена во комисијата за усогласување.

Членовите на комисијата спогодбено именуваат претседател.

Член 81

Постапката за усогласување во случаите од член 79 започнува на барање на еден од учесниците на овој колективен договор.

Член 82

Усогласувањето е неуспешно ако еден од учесниците писмено изјави, но не пред почетокот на усогласувањето дека истото го смета за неуспешно.

Секое усогласување што учесниците ќе го постигнат мора да биде во писмена форма.

Со донесените решенија при усогласувањето се дополнува или изменува колективниот договор.

Член 83

Ако постапката за усогласување е неуспешна, спорот ќе се решава пред арбитража.

Бројот на арбитражите е непарен.

Секој од учесниците именува еднаков број на арбитражи а најмалку еден.

Претседателот на арбитражата го именуваат арбитражите спогодбено од редот на научни и стручни работници.

Арбитражата одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Одлуката на арбитражата е конечна.

На постапката пред арбитражата се применуваат одредбите за избраните судови од Законот за процесната постапка.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 84

Овој колективен договор важи 1 година од денот на склучувањето.

Одредбите на овој договор не се применуваат на односите кои на поинаков начин се уредени со постојните и други закони или прописи.

Учесниците можат во било кое време спогодбено да го изменат договорот.

Член 85

Секој учесник може било кога да предложи измени и дополнувања на колективниот договор.

Предлогот образложен во писмена форма се доставува до другите учесници, кои се должни да се изјаснат по предлогот во рок од 30 дена.

Во случај ако другите учесници не го прифатат предлогот за промена или не се изјаснат по предлогот во рокот од став 1 на овој член, по преходно неуспешно усогласување, учесникот-предлагач може да започне постапка пред арбитража.

Член 86

Учесниците во гранските колективни договори од стопанството се должни одредбите на истите да ги усогласат со овој колективен договор во рок од два месеци од денот на влегувањето во сила на овој колективен договор.

Работодавачите се должни да ги усогласат општите акти со одредбите на овој договор, односно да донесат колективен

договор во рок од четири месеци од денот на влегувањето во сила на договорот.

Со општите акти од став 2 на овој член се утврдува дали ќе се склучат договори за работа согласно член 7 на овој колективен договор и со работниците кои се во работен однос.

Член 87

Учесниците се должни да го спроведуваат и следат остварувањето на колективниот договор.

За толкување на одредбите на договорот учесниците формираат комисија.

Секој од учесниците на колективниот договор именува по два члена во Комисијата за толкување на одредбите од договорот.

Комисијата е должна во рок од еден месец да пропише образец на договор за работа.

Член 88

Со влегувањето во сила на овој договор престанува да важи Колективниот договор за правата и обврските од работен однос на работниците на работа кај работодавачите („Службен весник на СРМ“ бр. 33/78) и Општиот колективен договор за стопанството на Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 30/90).

Член 89

Колективниот договор се регистрира кај надлежниот републички орган на управата.

Член 90

Овој колективен договор влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Совет на Сојузот
на синдикатите на

Македонија
Претседател,
Светозар Василески, с.р.

Влада на Република

Македонија
Претседател,
д-р Никола Кљусев, с.р.

Стопанска комора
на Македонија
Претседател,
Душан Петрески, с.р.

СОДРЖИНА

554.	Одлука за начинот и постапката за остварување на правото на надоместок за заштита на животниот стандард на граѓаните до висина на социјално заштитното ниво	447
555.	Одлука за утврдување на општ интерес за изградба на водостопански објекти – земјен наводнителен канал	479
556.	Одлука за утврдување на општ интерес на експлоатацијата на јаглен	479
557.	Решение за цените на обрасците што се употребуваат во Министерството за внатрешни работи	479
558.	Правилник за утврдување на висината на паричните помошти од социјална заштита	480
559.	Правилник за утврдување на цените на услугите за згрижување во организација за социјална заштита односно во друго семејство како и за износот на надоместокот на трошоците што паѓаат на товар на корисникот згрижени во организација за социјална заштита	481
560.	Наредба за утврдување на цените на услугите за згрижување во организациите за социјална заштита	482
561.	Решение за утврдување на висината на зголемената вредност на земјоделското земјиште	483
562.	Одлука за видовете на девизи кои се предмет на купување и продавање на девизниот пазар и начинот на искажување на курсевите на тие девизи	483
563.	Одлука за начинот на вршење на менувачки работи, одобрување на аванси и пренос на девизи на сметките на Народната банка на Република Македонија	483
	Исправка на Одлуката за забрана на платниот промет со републиките кои користат друга валута	468
	Колективни договори	
34.	Општ колективен договор на Република Македонија	486